

2014-10-16
Dnr: REV 38:2-2014

143232

Landstingsstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Första linjen av vård för barn och unga med psykisk ohälsa

Bakgrund

Revisorerna har i två tidigare granskningar (20/2008 och 21/2011) uppmärksammat att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte haft kontroll över problem inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Låg tillgänglighet, otillräckligt med läkarresurser, hög arbetsbelastning och behov av att se över vårdprocesser var iakttagelser i granskningarna. I yttranden uppger styrelsen och nämnden att man skulle se över sina styrformer.

I landstingsplan för åren 2012 – 2015 beslutade fullmäktige att primärvården var landstingets första linje för vård av barn och unga med psykisk ohälsa. Enligt fullmäktige förutsatte en förbättrad tillgänglighet till specialistvården på BUP att det fanns en väl fungerande första linje vård. Fullmäktiges strategi för att möta behovet av vård var att utveckla en samverkan mellan elevhälsan, primärvården, BUP m.fl. Fullmäktige gav i uppdrag till:

- Landstingsstyrelsen att följa upp och utvärdera primärvårdens uppdrag som första linjens vård av barn och unga med psykisk ohälsa.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden att skapa samverkansformer mellan BUP och kommunerna i frågor som rör barns och ungas psykiska hälsa.

Granskningens resultat

Granskningen visar att landstingsstyrelsen inte följt upp och utvärderat primärvårdens uppdrag som första linjens vård av barn och unga med psykisk ohälsa. Inte heller hälso- och sjukvårdsnämnden har följt upp hur det skapats samverkansformer mellan BUP och kommunerna i frågor som rör barns och ungas psykiska hälsa.

Granskningen har varit inriktad mot landstingets samverkan med verksamheter i Umeå kommun. Av granskningen framgår att det på tjänstemannanivå finns överenskommelser och former för samverkan mellan landstinget och Umeå kommun. Exempel på sådan samverkansform är projektet Hälsa, lärande och trygghet (HTL) där man samarbetar i tvärprofessionella arbetsgrupper. Andra exempel på samverkan är ungdomshälsa och familjecentraler som drivs gemensamt av landstinget och kommunen.

En iakttagelse från den samverkan som finns på tjänstemannanivå är att styrningen i landstinget behöver formaliseras och förtydligas. Styrelsen och

nämnden behöver tydliggöra vilka uppdrag och befogenheter tjänstemän i landstinget har i arbetet med att utveckla samverkan med Umeå kommun. Ett annat område är att se till att överenskommelser m.m. blir formellt beslutade och preciserade. Bland annat saknas en reglering mellan landstinget och Umeå kommun som definierar inriktningen för verksamheterna vid de gemensamma familjecentralerna.

Exempel på identifierade risker

Granskningen identifierar en rad risker som landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden bör uppmärksamma. Exempel på sådana risker är:

- Tillgången på beteendevetenskaplig kompetens varierar mellan hälso-centralerna. Risk att vissa hälsocentraler inte har rätt kompetens för att utgöra en fullgod första linjes vård av barn och unga med psykisk ohälsa. Av granskningen framgår att landstingsstyrelsen inte har vidtagit åtgärder gentemot de hälsocentraler som inte byggt upp en tillräcklig kompetens.
- Risk att vården för barn och unga med psykisk ohälsa i övriga länet inte är lika utvecklad som i Umeå och Skellefteå. För ungdomar i Umeå och Skellefteå finns exempelvis ungdomshälsor. I övriga delar av länets kommuner saknas motsvarigheter till ungdomshälsor.
- Risk att barn och unga inte får vård under tiden från att de remitterats från hälsocentralerna till de får besöka BUP. Långa väntetider vid BUP medför risk att barn och unga kan få vänta länge utan att varken hälsocentralerna eller BUP tar hand om dem.

Rekommendationer till landstingsstyrelsen

- Utveckla styrning av den del av första linjens vård av barn och unga med psykisk ohälsa som landstingsstyrelsen ansvarar för. Säkerställ att mål, överenskommelser, ansvar och befogenheter m.m. blir formellt beslutade. Besluta om tydligare uppdragsbeskrivningar för familjecentraler, ungdomshälsor och ungdomsmottagningar. Säkerställ att hälsocentralerna har tillräcklig kompetens att utgöra landstingets första linje för vård av barn och unga med psykisk ohälsa.
- Följ upp och utvärdera primärvårdens uppdrag som första linjens vård av barn och unga med psykisk ohälsa. Säkerställ att primärvården har en väl fungerande samverkan med BUP, elevhälsan, socialtjänsten m.fl.
- Säkerställ att samtliga regler och rutiner för första linjens vård av barn och unga med psykisk ohälsa finns dokumenterade i ett ledningssystem i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9).

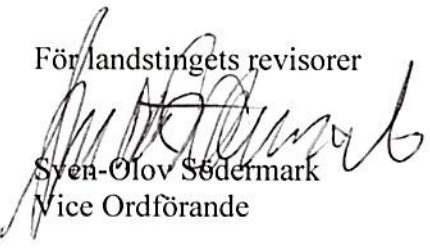
Rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden

- Utveckla styrningen av samverkan mellan BUP, primärvården, elevhälsan, socialtjänsten m.fl. Säkerställ att mål, överenskommelser, ansvar och befogenheter m.m. blir formellt beslutade.

- Utveckla uppföljningen av samverkan mellan BUP, primärvården, elevhälsan, socialtjänsten m.fl.
- Säkerställ att samtliga regler och rutiner för samverkan mellan BUP, primärvården, elevhälsan, socialtjänsten m.fl. finns dokumenterade i ett ledningssystem i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9).

Vid revisorernas överläggning den 16 oktober 2014 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatser och rekommendationer i detta missiv. Missiv och underliggande rapport (nr 10/2014) lämnar revisorerna för yttrande till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Yttranden med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 3 februari 2015.

För landstingets revisorer

Sven-Olov Södermark
Vice Ordförande

Thomas Nordenstam
Revisor